

SOPRONI ÚJSÁG

(Az „Oedenburger Zeitung“ politikai napilap magyar része.)

Előfizetési feltételek:

„Újság“, az „Oedenburger Zeitung“ havi díját képezően az év 12 száma el sem egy példányban, sem előfizetésben.
Előfizetési díj a teljes lapnak negyedévenként: helyben 5 korona, vidékre 6 korona 25 fillér. Egy példány ára 6 fillér.

Kiadóhivatal és szerkesztőség:

Romwalter Alfrédnél, Várkerület 121. szám.

Távbeszélő 23. szám.

Hirdetések díjtétel szerinti,

mely kívánatra mindenkinél díjmentesen megküldetik.
Hirdetési megrendelések, előfizetési és hirdetési díjak a kiadóhivatalba küldendők.
Mindennemű írásbeli feljegyzés helye Sopron.

Gazdasági tévelygések.

Sopron, november 21.

Mióta Apponyi gróf kezdi belátni, hogy a csendőrségi kardbojt és a katonai akadémia kérdésében kulmináló nemzeti politika babért keveset, párthivat pedig egyetlen egyet se hoz, felesapott nemzetgazdának és hatalmasan szép beszédei most végiglen tele vannak a napirenden levő gazdasági kérdésekkel. De csak uszik a jelszavakkal egy áramlatban, ő maga még nem volt buvár, a ki leszál egy nemzet és társadalom fenekére, hogy onnan eddig fel nem fedezett eszmék gyöngyeit kihalászsa.

A midőn a kisgazdasági jelszavak voltak napirenden, akkor nemzeti politikáját a gazdasági krájlárság szük boltjába szoritotta. Most, midőn a gazdasági kiegyezés küszöbén nagy jelszavak terpeszkednek a felszínen, ezekkel igyekszik uszni egy áramlatban. Előtte most csak bankkérdés, vámközösség, külön vámterület s agrár-vámok nyomnak valamit a latban; azok a kisgazdasági existenciák ellenben, a melyek sorsa régebben annyira nyomta szívét, már nem léteznek rája nézve. Apponyi Albert gróf most nagyban csinálja a nemzet-gazdasági politikát, mint régebben csinálta kicsinyben.

De nemzetgazdasági politikájának van valami mellékszága, a melynek vejeje az

izgatás és csak vesszőparipája az agrár-vámok kérdése és az őrlési engedély.

Ugy látszik, hogy az összes retrográd elemeket, a melyek társaságában az egyházpolitikai küzdőterén csatát vezetett, fel akarja használni a nemes gróf politikai céljaira s — ugy látszik — agrárius alapokon egy magasabb nép ártot igyekszik létesíteni. Ez azonban nem ok arra, hogy az agrár-vámok kérdése alapos megvitatásban ne részesüljön, sőt ok az ellenkezőre, t. i. a legbehatóbb eszmecserére és a kérdés megvilágítására. Mezőgazdaságunk és nyers termelésünk védelme kétségkívül szükséges s egyik alapját képezi Magyarország gazdasági politikájának. De a másik alaptétel az, hogy a mezőgazdaság védelme nem mehet el az ipari védelem megtámadásáig. A két érdekkör összhangba hozatala és tulajdonképeni lényege a magyar közgazdasági s az ezzel kapcsolatos nemzeti politikának. A határvonalok megjelölése nem könnyű s a kölcsönös rekompenzáció megvalósítása nehéz, de épen nem lehetetlen; nem lehetetlen különösen akkor, ha a kérdést el nem homályosítja a pártharag gőze s ha azt egész tárgyilagosan, a párt szempontoktól eltekintve vizsgáljuk meg. Közgazdasági érdekeink legnagyobb veszedelemé az lesz ha azokat belevetjük a pártellentétek és

surlódások malomkövei közé, a melyek romboló munkát végeznek gazdasági érdekeink terén is ép ugy, mint a politika és közéletünk területén. Van azonban mezőgazdasági viszonyaink kapcsolatán oly kérdés is, melyet legkevésbé szabad a pártvillongás tüzes zsarátróka közé dobunk s melyet csak egy oldhatunk meg helyesen, ha megoldása iránt valamennyien egyetértünk. Ez az ugynevezett parasztkérdés, vagy helyesebben fajunk szaporodásának kérdése, látszólag tehát kicsiny, de tényleg a legnagyobb kérdés, mely szoros összefüggésben van nemzeti jövőnkkel, sőt nemzeti létalapunkkal.

Valamikor, több mint 10 évvel ezelőtt volt szó — Apponyi leginkább megmondhatója — a kis existenciák védelméről: de helytelen volt a kérdésnek ugy felállítása, mint megoldási módja. E kérdés most más alakban lép előtérbe; nemcsak az alföldi agrár-szocializmus veti felszínre, hanem megdőbentő adatok irányozzák rá a figyelmet. Oly adatok, a melyek kétségtelenné teszik, hogy a magyar faj szaporodása az alföldön és a Dunántul egyes vidékein nem pusztán megállt, hanem néhány év óta visszaesett. Nemzeti jövőnk pedig legelső sorban csakis fajunk hatalmas expanzivitására alapíthatjuk. Ha tehát fajunk szaporodása szűnhetel, vagy visszaesik, nemzeti céljaink leglényegesebbét

TARCZA.

Mese a hercegfalvi jótékony-célú mulatságról.

A „Soproni Újság“ eredeti tarczája.
Írta: **Bujkovszky Gusztáv dr.**
(Folytatása és vége.)

Három nap multán halászták ki felesége hulláját a Zsibvár határában felhalmozódott iszapból. A gyermekek közül pedig csak a kis Számi hullárára akadtak, a szőke Szálka holttestének nem jött senki nyomára, ez talán a Dunába is eljutott, vagy még tán a tengerig is elvitték a hőmpölygő habok.

Egy bétig tartott, míg összeszedték a holt testeket, s ekkor nagy temetést rendeztek Zsibvárott, hét koporsó került egyszerre az anyaföldbe. (A hetes számhoz pedig mindenféle magyarázatokot fűztek a jámbor zsidók.) A zsibvári rabbi gyönyörű beszédet mondott a mulandóságról. Könyezett ott mindenki!

A főszolgabíró, ki a pusztulás óta Zsibváron tanyázott, végig hallgatta a rabbinus könyörgését, melyben arra kérte a Jehovát, hogy távolítsa el méltó haragját a zsibvár- és sóletházairól. Könyezetlenül azonban a főbíró sem hagyhatta a temetést, mikor pedig haza jött, megindította a gyűjtést a vármegyében. A jótékonykodás mindenféle módon jutott kifejezésre. Az újságok gyűjtöttek, a fiatalok táncolt, s hogy hány gyöngye műkedvelői előadást s még gyengébb koncertet kellett végig szenvedni a jótékonykodás nevében a türelmes publikumnak megyszerzte, annak az Isten a megmondhatója. Annyi bizonyos, hogy

abban az időben Zsibvár és Sóletháza javára mulattott mindenki.

Hercegfalván azonban hosszú ideig alig történt valami, pedig ott okvetlen fognak valamit tenni. A hercegfalvaiak magyot gondoltak, de tervük kiviteléhez várták a melegebb tavaszi napokat.

Népünnepély, tűzoltó-bál, jótékony bazar, koncert, tánc, felolvasás, ökörsütés és még tud' Isten mi minden volt tervbe véve.

A „Hercegfalva és Harangháza“ című társadalmi, szépirodalmi, közgazdasági stb. hetilap magvas vezérezikkelkel biztatta a fiatalos jótékony szereplésre.

A koncert klasszikusnak ígérkezett. A hercegfalvi zongorázó hölgyek és urak eleve biztosították az erkölcsi sikert.

Kohn Berta, Berkes Rezsín négykezesre vállalkoztak és elővették azt a darabot, a melyet néhány év előtt már begyakoroltak és valami nyilvános koncerten eljátszva tetszést arattak. Egészen új darabra gondolni sem mertek, mert a begyakorlásra hiányzott az idő is.

Blüh Aladár vonás négyest tervezett, de a rendező bizottság meghusított a tervét, mondván, hogy elég lesz a klasszikusokból, mert azzal csak elaltatnák a publikumot. Így esett, hogy Blüh Aladár csak Hercz Jolán énekét kísérte zongorán.

Azután, hogy a koncert ne legyen annyira egyhangu, dr. Kálnay kir. aljárásbíró kérte fel a rendezőséget, hogy valami humoros felolvasást tartson, — Serédy Margitot pedig, hogy czimbalom játékkal gyönyörködtesse a publikumot. Margit kitünően játszott a czimbalmon és tekintettel a

jótékony célra, nagy elfoglaltsága dacára szívesen fogadta a rendezők ajánlatát.

Margit és apja a bécsi krach óta szerény viszonyok között éltek. Az öreg, mint telekkönyvi kiadó, 600 frt évi fizetéssel és 175 frt lakbérrel alig győzte volna fiát Hercegfalvára gimnáziumba járattatni és leányát ruházni, ha Margit nem értett volna a tü forgatásához. Aztán nem csak a maga ruháját varrta, de a hercegfalvi uri hölgyek közt is akadtak sokan, a kik Margitnál varratták ruháikat. A gazdag Kohn és Berkes kisasszonyok is egyszer-másszor nála varrattak. És bizony a munkájával meg lehetett elegedve. A saját ruháit pedig oly izléssel készítette, hogy nem esoda, ha nála tanul a hercegfalvi fiatalabb generáció ruhát szabni.

A mulatság programja már készen volt, csak nyomtatásra várt. A mulatság napját husvét hétfőre tették, mihez éppen két hét hiányzott. Hercegfalvát és vidékét valóságos lázba hozták a „Hercegfalva és Harangháza“ című lap előleges tudósításai és egyéb czikkei. A reklam dolgában tultettek a hirhedt Barnumon is. Az egyik vezérezikkelben Bonyhád Feri, Ravasz Kádi álnév alatt kimondta, hogy erkölcsileg minden hercegfalvi, sőt közel vidéki tisztességes embernek kötelessége a tervezett jótékony-célú mulatságon részt venni. Ebből aztán egy-két berugással befejezett becsületbeli ügye is támadt a Ravasz Kádinak.

Akkortájt hiába kezdett az ember más témába, a hercegfalvi urak és hölgyek nyomban a tervezett jótékonykodást hozták elő. A községi parkot erre az alkalomra alaposan átalakították.